

BLAUWZAAM

Jaarverslag 2018

Blauwzaam 2.0

15 juli 2019

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van de Stichting Blauwzaam waarin uitgebreid verslag wordt gedaan van de activiteiten en bereikte resultaten op het gebied van duurzaamheid.

Het bestuur heeft in het verslagjaar veel aandacht besteed aan de organisatie van Blauwzaam om de doelstelling en de huidige uitwerking daarvan in activiteiten helder in beeld te brengen en aan te sturen. Dit heeft erin geresulteerd dat vier afzonderlijke clusters van activiteiten zijn ontstaan met elk een eigen projectleiding en vanuit het bestuur per cluster specifieke aandacht van 1 of meer bestuursleden. Ik nodig u graag uit onze website te bezoeken waar een en ander beeldend is weergegeven.

Tijdens het drukbezochte symposium in oktober 2018 is de nieuwe structuur gepresenteerd aan partners en andere belangstellenden en hebben projectleiders presentaties gegeven over hoe de clusters kunnen functioneren als broedplaats voor ideeën, experimenten, kennisontwikkeling en onderlinge contacten gericht op ontwikkeling en implementatie van werkwijzen die bijdragen aan een duurzame samenleving.

Dat aanpassing van de wijze waarop wij produceren en consumeren noodzakelijk is wordt steeds duidelijker. Uit onderzoek en signalen uit het veld blijkt in toenemende mate het nadelige effect van steeds intensiever gebruik van grond en natuurlijke hulpbronnen door o.a. door wereldwijde groei van bevolking, economie en mobiliteit met als gevolg ontwrichting van lang bestaande natuurlijke evenwichten.

De werkzaamheden van Blauwzaam in het gebied van de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden beogen op lokaal niveau bij te dragen aan de bewustwording van deze problematiek en bouwstenen te leveren voor verbetering en oplossing in een maatschappelijk gewenste richting. Een bewustwording die ertoe moet leiden dat de klanten en relaties van onze Blauwzame partners mee bewegen naar een duurzamere wereld. Een uitdaging aan onze Partners om met concrete voorbeelden te komen.

Jan Brandwijk (voorzitter)

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Algemeen	4
Informatie over doelstelling, missie en visie	4
Informatie over werkwijze en (financiële)verantwoording	4
Partnerschap	4
Informatie over governance	6
Informatie over communicatie met belanghebbenden	7
Digitale nieuwsbrief	7
Public relations	8
Advertenties	8
Jaarlijks Symposium	8
Bijzondere BlauwZame Bijeenkomsten	8
Overige Netwerkmomenten	9
Social media	9
Website	9
Informatie over financieel beleid	10
BlauwZaam 2.0: 4 thema's	14
Thema 1 Het Nieuwe Bouwen	14
Werkgroep Het Nieuwe Bouwen	14
Regionale EnergieStrategie (RES)	14
Klimaatneutraal	15
Klimaatneutraal bedrijventerrein	15
Thema 2 MensEnWerk	15
Werkgroep Familiebedrijven	15
Werkgroep People Convenant	16
Samenwerken met het onderwijs	17
Thema 3 Circulaire Economie	17
Convenant groep	17
Waarde in de Waard	18
Thema 4 Blauw-Groen	18
Prachtlint 2.0 (Groen Verbindt)	18
1. Parels en bermen	19
2. Beheerconvenant //Prachtlint 2.0	19
3. Basis BlauwZaam Lint (Prachtlint)	20
Blauw - groen fundament	20
Informatie over verwachte gang van zaken	22

Algemeen

Informatie over doelstelling, missie en visie

Augustus 2011 is Stichting BlauwZaam opgericht met als doel:

- A. *het draagvlak voor duurzame ontwikkeling van ondernemers te vergroten in aanvang in de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden;*
- B. *het initiëren van bewustwording en samenbrengen van groepen, instanties en ondernemers teneinde duurzame ideeën en experimenten gestalte te geven in aanvang in de regio Alblasserwaard/Vijfheerenlanden;*
- C. *het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.*

De **missie** van BlauwZaam staat helder beschreven op de website .

In 2018 hebben we met verve gewerkt aan de doelen. De aandacht in de groei is vooral gericht geweest op het focussen en afbakenen van onze activiteiten.

Informatie over werkwijze en (financiële)verantwoording

Niet-commerciële stichtingen zoals BlauwZaam hebben niet de plicht een eigen jaarrekening op te maken en te publiceren. Wel heeft de Stichting de plicht jaarlijks een balans en een staat van baten en lasten op te stellen. Voor de opmaak hiervan gelden geen inhoudelijke voorschriften. Het bestuur heeft ervoor gekozen om het jaarverslag te integreren met de jaarrekening.

Om er zeker van te zijn dat de gelden die worden ingezameld ook worden gebruikt voor de doelen waarvoor ze zijn verkregen en om daarnaast te beoordelen of gemaakte kosten binnen het redelijke blijven en om tevens vast te stellen hoe het is gesteld met de continuïteit van de organisatie, is transparantie in de jaarverslaggeving van belang. Dit stimuleert het vertrouwen! Het is voor het maatschappelijk vertrouwen van de samenleving als geheel en daarnaast niet minder voor de partners, de ondernemers en de overheden van belang dat het publiek ervan uit kan gaan dat de verslaggeving een correcte weergave is van zowel de verwerving als van de besteding van de middelen. Een openhartige, heldere en transparante verslaggeving die gericht is op deze oordeelsvorming .

Als bestuur zien wij kansen om bestuursleden ook andere uitvoerende taken zoals betaalde projectleiding te laten uitvoeren, mits goed onderbouwd en transparant. Uiteraard afhankelijk van capaciteit, het aanwezige budget en passend in de beeldvorming van subsidieverstrekkers en andere belanghebbenden.

Partnerschap

Eind 2010 is het fundament gelegd voor de Stichting BlauwZaam. Vanuit liefde, respect en beweging voor de regio, natuur, mensen die er wonen en werken werd er nagedacht over een beweging die ondernemers aan duurzaamheid verbindt.

Inmiddels is dit initiatief uitgegroeid tot een brede “duurzaamheidsbeweging” in de regio Alblasserwaard / Vijfheerenlanden. Door een groot aantal ondernemingen, organisaties en

gemeenten wordt inmiddels actief deelgenomen aan diverse activiteiten binnen verschillende werkgroepen, symposia, kennissessies etc.

Mede dankzij de ondernemers en de overheden heeft BlauwZaam inmiddels een aantal prachtige resultaten geboekt en worden we inmiddels graag gezien in de regio. BlauwZaam krijgt landelijke bekendheid. Eind 2018 heeft de Stichting BlauwZaam 104 betalende partners en 175 ondernemingen die op één of andere manier actief zijn binnen de Stichting.

Partners zijn:

Aannemersbedrijf J. van Daalen BV - Arkel, Aannemersbedrijf P.van Leeuwen B.V. - Meerkerk, Aantjes Projecten - Molenaarsgraaf, Aon - Rotterdam, Architectenburo Bikker - Groot-Ammers, Arvalis Natuur en Landschap - Nieuw Lekkerland, Asphalt Productie Hoogblokland - Hoog Blokland. Aspect ICT - Hardinxveld-Giessendam, Avres - Gorinchem, B. van der Graaf Engineering - Hendrik-Ido-Ambacht, BDA dak - en gevelopleidingen - Gorinchem, BM van Houwelingen - Hardinxveld-Giessendam, Balans en Motivatie - Langerak, Bayards - Nieuw Lekkerland, Betonmortelcentrale De Lek - Groot Ammers, Bevazet - Brandwijk, Binder Groen Projecten - Poortugaal, Bongers Architecten B.V. - Oud Alblas, Bouwonderneming Stout / Herkon B.V.- Hardinxveld Giessendam, Brand BBA Architecten - Alblasterdam, Brand Duurzame Concept Ontwikkeling - Nieuw Lekkerland, De Schildkamp - Asperen, Jong Zeeuw architecten B.V. - Herwijnen, C.Renes Bosch Diesel Centrum - Nieuwpoort, Baars - Nieuwland, Compar - Hoornaar, Da Vinci - Gorinchem, DB Holding - Nieuw-Lekkerland, De Groot drukkerij - Goudriaan, Den Hartog BV - Groot Ammers, De Jong Fruit - Leerbroek, De Klerk Waterbouw - Werkendam, De Kuiper Infrabouw - Hardinxveld Giessendam, De Vlinderstichting - Wageningen, Debion Energietechniek - Giessenburg, Den Hartog Riet - Leerdam, Energiecoöperatie De Knotwilg - Everdingen, EM kantoorssystemen - Leerdam, Gemeente Giessenlanden, Gemeente Gorinchem, Gemeente Molenwaard, Gemeente Leerdam, Gemeente Zederik, Groenste Hart - Leerdam, GG, administratie, controlling, consultancy - Nieuw-Lekkerland, Green4Solutions - Gorinchem, Groenste Hart - Leerdam, Harrewijn Fuel - Amsterdam, Heikopperhof - Hei-en Boeicop, Hermeta Groep - Asperen, Insigne - Bleskensgraaf, J.W. de Lange - Nieuw-Lekkerland, Kingfisher Natuurprojecten - Langerak, Klimateerservice Holland B.V. - Hardinxveld Giessendam, Koncerna - Dordrecht, Korenet - Groot Ammers, Kwakernaak - Groot-Ammers, Lumeco - Hendrik-Ido-Ambacht, Martijn Hol, Leerdam, Meerkerk Houtbouw - Hardinxveld-Giessendam, Montapacking - Molenaarsgraaf, Mourik Holding - Groot-Ammers, Nationale Bomenbank - Bleskensgraaf, Natuur- en Vogelwacht - Alblasterwaard, Oasen - Gouda, Offex/kantoormachines - Gorinchem, Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid - Dordrecht, Outfit Company Wear - Gorinchem, Present - Ameide, Procount - Meerkerk, Provincie Zuid Holland, Quist Vloerisolatie - Hardinxveld-Giessendam, Rabobank Alblasterwaard Vijfheerenlanden - Gorinchem, Reinigingsdienst Waardlanden - Gorinchem, Schilt Bedrijven Meerkerk- Meerkerk, Speciaalbakkerij van der Grijn - Groot-Ammers, Rietveld Truck Rendement Service B.V. - Giessenburg, Samenwerkende Kringloop organisaties AV - Giessenlanden, SnelleVliet Touringcars B.V. - Alblasterdam, St. Werelderfgoed Kinderdijk - Kinderdijk, Stichting Dienstwerk - Culemborg, Stichting Gorinchemse Sportaccommodaties - Gorinchem, Stichting Stimular - Rotterdam, Streekgids Grotejan - Hoornaar, Suntechnics - Gorinchem, Stout (Bouwonderneming) B.V.- Hardinxveld-Giessendam, TÉGÉTÈ||HBA – ICT & Telecom - Gorinchem, Thuis in Bouwen - Meerkerk, Transfer Solutions B.V. - Leerdam, Van de Beek B.V. - Bleskensgraaf, Van de Bijl & Heierman B.V. - Opheusden, Van der Wal interieurs - Leerdam, Van Hoorne Entertainment/Avonturenboerderij - Molenaarsgraaf, Verdraaid Goed - Nieuw-Lekkerland, Verhey Integrale groenzorg - Sliedrecht, Verkuil & Moree - Streefkerk, Vink Transport B.V., VNO-NCW AV - Leerdam, Waterschap Rivierenland - Tiel, Wellant College - Gorinchem,

Wemmers Installatiebedrijf B.V. - Bleskensgraaf, Wemmers Transport - Groot-Ammers, Zon & Zo Duurzame Oplossingen Nederland B.V - Alblasserdam, Zuivelcoöperatie Deltamilk - Bleskensgraaf, Zwijnenburgmode - Meerkerk.

Informatie over governance

Het bestuur van de Stichting bestaat eind 2018 uit 6 personen: Jan Brandwijk, voorzitter, Jeroen Liefhebber, penningmeester (Mourik, Groot Ammers), Peter Kwakernaak, bestuurslid (Kwakernaak, Groot Ammers), Lianne Addink, bestuurslid (Verdraaid Goed, Nieuw Lekkerland), Rolia Wiggelinkhuijsen, secretaris (Heikopperhof, Hei en Boeicop), Diderik van Beusekom (AVRES)

In 2019 wordt gezocht naar een 7de bestuurslid. Bij het uitkomen van het jaarverslag is in deze vacature voorzien door Jan Brand.

De reflectie op de groei van de organisatie in de vorm van BlauwZaam 2.0 heeft geleid:

- Formaliseren van notulen, besluitenlijsten
- Formaliseren van functies en opdrachten
- Aanpassen van de jaarrekening met o.a. het vastleggen van financiële transacties en beslissingen met doel en constructie
- Een verlenging van de samenwerking met een extern administratiebureau
- Een afdracht per project voor de algemene middelen
- Tot uitstel van het oprichten van een Raad van Advies.

Voor bestuursleden geldt een rooster van aftreden. In 2017 is Jan Brandwijk herbenoemd voor een periode van 4 jaar én Diderik van Beusekom benoemd voor een periode van vier jaar. In 2019 treedt Rolia Wiggelinkhuijsen na 2 perioden van 4 jaar af.

De bestuursleden zijn voor hun activiteiten in de interne en administratieve organisatie onbezoldigd met uitzondering van de secretaris. In 2014 is deze financiële ruimte gecreëerd door het ontwikkelen van Het Partnerschap. In het partnerschap is duidelijk sprake van een financiële vergoeding voor het secretariaat en voor de financiële administratie en voor alle voorkomende activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen. De gelden uit het partnerschap zijn in 2018 ingezet voor o.a. dit bovengenoemde secretariaat, communicatie, website, symposium ed. In de begroting is vergoeding voor de secretaris opgenomen van € 65 per uur excl. btw voor 4 uur per week. De secretaris verantwoordt de gedane activiteiten met een urenoverzicht.

Bestuurslid Rolia Wiggelinkhuijsen is tevens benoemd als projectleider van BlauwGroenFundament voor een halve dag per week.

Bestuurslid Lianne Addink is met haar bedrijf Verdraaid Goed betrokken bij de Verkenning Circulaire Economie.

Beide projecten zijn op tijdelijke basis aangegaan en vallen binnen het MeerJarenPlan Groen Verbindt.

Informatie over communicatie met belanghebbenden

De Commissie Communicatie bestaat uit een groep deskundigen die werkzaam zijn (of zijn geweest) in de communicatiebranche of die de communicatie verzorgen voor hun bedrijf, aangevuld met een bestuurslid. Deze Commissie ondersteunt het Bestuur en de werkgroepen door de communicatie met en naar participanten en stakeholders richting te geven en in veel gevallen fysiek uit te voeren. Deze groep deskundigen rouleert enigszins waardoor de Werkgroep verzekerd is van actuele en vooral verfrissende inbreng.

BlauwZaam kent een diversiteit aan participanten en stakeholders waarmee zij communiceert:

- De ondernemingen die deelnemen of hebben deelgenomen aan de diverse convenanten. Op dit moment zijn dit er ongeveer 125 uit de 5 energieconvenanten, 20 uit het in april 2017 tot stand gekomen People Convenant en 23 uit het in oktober 2017 tot stand gekomen Convenant Circulair Ondernemerschap.
- Nieuwsbrieflezers (eind 2018 hebben 752 geïnteresseerden aangegeven de digitale Nieuwsbrief te willen ontvangen).
- De werkgroepen. Deze werkgroepen zijn verschillend van grootte. Specifieke items worden gecommuniceerd met de specifieke werkgroepen. Algemene items worden vooral met de Nieuwsbrief kenbaar gemaakt.
- Partners: Eind 2018 had de Stichting 108 partners.
- Overige relaties:
  - De partijen die betrokken zijn bij de gebiedscoalitie en gebiedsdeals.
  - Overheden: vooral lokaal en provinciaal

Het zal duidelijk zijn dat sommige bedrijven en organisaties participeren in meerdere groepen.

Het Bestuur streeft ernaar regelmatig zowel fysiek als digitaal contact te hebben met bovengenoemde partijen. Teneinde dat te bereiken probeert de Commissie Communicatie & PR zoveel mogelijk contactmomenten te realiseren met diverse uitingen en netwerkmomenten: Digitale nieuwsbrief, Public relations, Advertenties, Jaarlijks symposium, Bijzondere BlauwZame Bijeenkomsten, overige (netwerk)bijeenkomsten, social media en de website.

Digitale nieuwsbrief

De Werkgroep Communicatie heeft in 2018 in totaal 18 algemene en enkele specifieke nieuwsbrieven naar belanghebbenden (specifieke adreslijsten) en belangstellenden (gehele adreslijst) verstuurd. De specifieke nieuwsbrieven gaan inhoudelijk in op onderwerpen die betrekking hebben op de activiteiten van specifieke werkgroepen zoals de uitnodigingen van besloten bijeenkomsten van die werkgroepen of een reminder aan deelnemers van het Symposium.

De algemene nieuwsbrieven worden ingezet om elke mogelijke vorm van informatie door te geven: aankondiging en verslaglegging evenementen en netwerkbijeenkomsten, bijzondere

gebeurtenissen zoals de Bijzondere BlauwZame Bijeenkomsten, regionale agenda etc. De inhoud wordt aangedragen door de werkgroepen, de evenementenkalender, partners en relaties. Met de nieuwsbrief hopen wij onze relaties en achterban voldoende te informeren.

Public relations

In de regio waarin BlauwZaam actief is wordt het weekblad Het Kontakt uitgegeven. Met dit medium wordt het gehele gebied bereikt, ook de ondernemers in de regio. Met regelmaat worden persberichten in deze uitgave (en hun ondernemersgerichte magazine Bedrijvig) geplaatst.

Advertenties

Voor aanvang van het jaarlijkse Symposium wordt in Het Kontakt geadverteerd om zowel deelnemers aan dat Symposium als partners te werven. Dankzij de samenwerking tussen de uitgever van Het Kontakt en BlauwZaam wordt een aantrekkelijke combinatie tussen wervende advertenties en redactionele aandacht gerealiseerd.

Jaarlijks Symposium

Het in oktober gehouden Symposium VIII stond volledig in het teken van de nieuwe opzet van de Stichting BlauwZaam 2.0 met als thema "Duurzaam Door". Het idee van het Bestuur is om de komende 5 jaar te werken aan 4 centrale thema's: Circulaire Economie, Het Nieuwe Wonen, Blauw-Groen en MenEnWerk .

Over deze 4 thema's werd op het Symposium VIII door leden van verschillende BlauwZaam werkgroepen gepitcht. Zij presenteren hun plannen. Elke pitch werd afgewisseld met een netwerkmoment waarbij het gespreksthema was de haalbaarheid van de gepitchte plannen. De Commissie heeft een ondersteunende rol bij de organisatie en invulling van het Symposium VIII gehad. Uiteraard heeft de Commissie wel alle communicatieve uitingen rond dit Symposium verzorgd (nieuwsbrieven, advertenties, persberichten etc.).

Het Symposium VIII op zich werd gedragen door de dagvoorzitter Jan van Heukelum en de Commissie was tijdelijk uitgebreid met verantwoordelijken van het Wellantcollege de Bossekamp in Ottoland, de gastheer van de dag. Nieuw was het tijdstip: van 12.30 t/m 18.00 uur.

Een uitgebreid verslag is gepubliceerd op de site www.blauwzaam.nl

Bijzondere BlauwZame Bijeenkomsten

Met als basis het BlauwZaam Café is het initiatief Bijzondere BlauwZame Bijeenkomsten (BBB) ontwikkeld. Netwerken is een belangrijk instrument voor BlauwZaam en haar partners en een BBB is een uitgebreid netwerk gehouden door en bij één van de BlauwZame Partners of een organisatie die interesse heeft in het organiseren van zo'n bijeenkomst.

De BBB's worden 8x per jaar georganiseerd, in principe op de laatste donderdag van de maand. Elke partner die een BBB organiseert nodigt zijn eigen gasten uit, alle BlauwZamers natuurlijk, zijn of haar klanten, toe leveranciers en stakeholders en iedereen die geïnteresseerd is in het BlauwZaam denken en doen. Het overkoepelende thema van de BBB is: Hoe positioneert onze gastheer Duurzaamheid binnen zijn bedrijf/organisatie met vooral een link naar één van de 4 BlauwZame thema's:

De Commissie verzorgt hierbij de communicatie en de uitnodigingen richting de BlauwZame partners en BlauwZaam geïnteresseerden.

Overige Netwerkmomenten

Kennissessies en bijeenkomsten convenanten. Voortbouwend op de bijeenkomsten en ervaringen van de afgelopen jaren zijn er in 2018 vele bijeenkomsten georganiseerd. De onderwerpen hadden een grote variëteit, uiteenlopend van samenwerking bij het plaatsen van medewerkers met een maatschappelijke achterstand tot aan voortgangs discussies over het Prachtlint.

Social media

De secretaris heeft het twitter-en facebookaccount in beheer. Het aantal volgers op Twitter is op dit moment ruim 720. LinkedIn telt meer dan 500 relaties. In 2018 zal opnieuw onderzoek gedaan worden naar het gebruik van social media en dan met name gericht op het gebruik van Facebook en LinkedIn.

Website

De website (www.BlauwZaam.nl) is het belangrijkste communicatiemiddel richting partners, stakeholders en geïnteresseerden. De hoeveelheid informatie die verstrekt wordt is groot te noemen. Belangrijk hierbij is dat die informatie ook bereikbaar dient te zijn. Binnen de werkgroep wordt daarom constant bekeken hoe de informatiestroom op de site beheersbaar blijft. Wanneer nodig worden aanpassingen, met name in de button structuur, doorgevoerd en worden nieuwe menu buttons toegevoegd om de informatiestroom in delen aan te bieden.

In 2018 is besloten een nieuwe site te ontwikkelen omdat de veroudering van het CMS systeem daar om vraagt en bovenal omdat het nieuwe BlauwZaam 2.0 een feit is. Die nieuwe structuur is de leidraad voor de nieuwe site die op dit moment gebouwd wordt.

De commissie bestaat uit:

Compar Communicatie Partners - Hoornaar, Wellant - Gorinchem, BlauwZaam, Het Groenste Hart - Leerdam. Klapwijk communicatie - Nieuw Lekkerland

Informatie over financieel beleid

BLAUWZAAM

Balans en staat van baten en lasten Stichting Blauwzaam

Balans per	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
Activa				
Vorderingen				
Debiteuren	9.591		15.076	
Nog te ontvangen rente	12		64	
		9.604		15.140
Liquide middelen				
Rabobank rekening-courant	14.848		26.587	
Rabobank Bedrijfspaarrekening	140.064		60.000	
		154.912		86.587
Totaal activa		164.515		101.727
Passiva				
Stichtingsvermogen				
<u>Algemene Reserve</u>				
Stand per 01-01	18.919		20.369	
Toevoeging saldo boekjaar	-782		-1.450	
Stand per 31-12		18.137		18.919
Kortlopende schulden				
Vooruitontvangen Projecten	125.504		50.968	
Te betalen kosten EC1-3 (afronding)	388		388	
Omzetbelasting	1.621		2.505	
Nog te betalen posten	10.426		20.687	
Vooruitontvangen bedragen deelnemers EC 1 (lint)	2.280		2.400	
Vooruitontvangen bedragen deelnemers EC 2 (lint)	2.100		2.100	
Vooruitontvangen bedragen deelnemers EC 3 (lint)	2.600		2.600	
Vooruitontvangen bedragen deelnemers PC	1.159		1.159	
Nettoloon	300			
		146.378		82.808
Totaal passiva		164.515		101.727

BLAUWZAAM

Staat van baten en lasten

	2018		2017	
	€	€	€	€
BATEN				
Opbrengsten symposium		1.493		6.500
Partnerschap Blauwzaam		23.500		20.271
Ontvangen giften en overige bijdragen		947		
Rentebaten		12		480
Totaal		25.952		30.250
LASTEN				
Wervingskosten				
Symposia	4.944		8.267	
BlauwZaam Café			434	
		4.944		8.701
Kosten bestuur en administratie				
Secretariaatskosten partnerschap	13.520		13.520	
Vergaderkosten			797	
Aansprakelijkheidsverzekering	415		411	
Kosten website	2.745		437	
Kantoorkosten			1.113	
Accountants- en administratiekosten	1.800		1.800	
Octrooikosten			292	
Bankkosten	168		156	
Niet verrekenbare omzetbelasting voorheffing	3.108		2.614	
Diversen	-1		880	
		21.755		22.020
Overige kosten				
Representatiekosten			1.231	
Voorziening debiteuren			-252	
Nabetaling BTW inclusief rente	35			
		35		979
Totaal		26.734		31.700
Positief saldo boekjaar		-782		-1.450

BLAUWZAAM

Toelichting op financiële verslaglegging 2018 Stichting BlauwZaam

Symposium

Ook in 2018 is weer een druk bezocht symposium georganiseerd.

	31-12-2018		31-12-2017	
	€	€	€	€
<u>Opbrengsten symposium</u>				
Inschrijfgeld	1.493		500	
Standhouders			1.000	
Bijdrage Rabobank			5.000	
		1.493		6.500
<u>Kosten</u>				
Organisatie	3.670		5.365	
Sprekers / presentaties	124		2.153	
Publiciteit	1.150		750	
		4.944		8.267
Saldo boekjaar		-3.451		-1.767

Partnerschap

In 2014 is gestart met het werven van partners voor BlauwZaam om te kunnen professionaliseren. Per 31 december 2018 zijn er 104 bedrijven, instellingen en particulieren zich die als partner hebben aangemeld.

Projecten

Ook in 2018 is door Stichting BlauwZaam verder gewerkt aan de uitvoering van de projecten ten behoeve van het "BlauwZaam Lint". Het project GroenBlauw Fundament is voortgezet. Daarnaast is een nieuw project opgestart, "Waarde in de Waard". Een verkenning naar de mogelijkheden van een circulaire economie.

De hiermee samenhangende kosten worden zo veel mogelijk gefinancierd uit de hiervoor ontvangen subsidies en bijdragen van (lokale) overheden, instellingen, bedrijven en particulieren. De kosten voor de energieconvenanten 4,5 en het People Convenant worden door de deelnemers en lokale overheden gedragen.

Het verloop van de lopende projecten in het boekjaar is als volgt:

	Het Blauw-Groen lint	Gebieds deal	Groene motor	GroenBlauw Fundament	Verkenning Circulaire Economie	TOTAAL
	€	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	10.331	5.000	25.676	9.960		50.968
Inkomsten	43.560		10.196	62.000	24.375	140.131
Uitgaven	10.553		9.706	22.994	22.342	65.595
Korrektie 2017	5.981		-5.981			0
Saldo per 31 december	49.319	5.000	20.185	48.967	2.033	125.504

BLAUWZAAM

Debiteuren

Er is op dit moment geen voorziening voor dubieuze debiteuren noodzakelijk.

Resultaat

Over het boekjaar is een negatief resultaat gerealiseerd van **€ -782**

Door het bestuur is besloten het negatieve resultaat ten laste van de algemene reserves te brengen. Dit saldo zal gebruikt worden ten behoeve van toekomstige activiteiten van Blauwzaam, zoals in lijn met de doelstellingen van de Stichting.

De voorzitter

J. Brandwijk

De secretaris

R. Wiggelinkhuijsen

De penningmeester

J. Liefhebber

BlauwZaam 2.0: 4 thema's

Informatie over doelrealisatie in 2018

Het bestuur heeft met partners en met projectleiders gesproken over BlauwZaam 2.0. Op het symposium van 2018 is het nieuwe concept met 4 thema's voorgelegd aan de werkgroepen en de Partners. De focus voor de komende vijf jaar ligt op vier centrale thema's, te weten: Circulaire economie, Het Nieuwe Bouwen, Blauw Groen én MensEnWerk. Groepen zullen de komende jaren rondom deze vier grote gebieden worden samengebracht. Om de aangebrachte helderheid te communiceren wordt de website vernieuwd. Deze extra stap naar BlauwZaam 2.0 garandeert de toekomstbestendigheid van de Stichting.

Thema 1 Het Nieuwe Bouwen

Bouwen is niet langer een kwestie van energie- en warmtetransitie. Het Nieuwe Bouwen wordt steeds meer een integraal proces waarin wijken m.b.t. verscheidenheid van doelgroepen heel divers worden opgebouwd. Het moderne beeldkwaliteitsplan houdt rekening met diverse samenwoning eisen, groen, natuur-inclusief, mobiliteit, gezondheid. Ook in de utiliteitsbouw worden grote stappen gezet naar klimaatneutraal en integraal bouwen, waarbij samenwerking nu een feit is in de keten van ontwerp en bouw. Duurzaam integraal ontwerpen is geen modewoord maar realiteit. De werkgroep organiseert activiteiten binnen dit thema én geeft inkijkjes met inspirerende regionale voorbeelden.

Werkgroep Het Nieuwe Bouwen

In 2018 is in de werkgroep bouwen en wonen in groepsverband overleg gevoerd. Tijdens deze bijeenkomst werd gesproken over de verandering in de markt richting duurzaam bouwen en verbouwen. Ook de regionale samenwerking verloopt positiever en beter. Er worden diverse actuele voorbeelden van duurzaam bouwen en verbouwen besproken.

In groepsverband is de casus 'de Weide II' besproken in Meerkerk. Dit betreft een relatief groene uitbreidingswijk van Meerkerk met woningen voor diverse doelgroepen. Met alle specialisaties uit de werkgroep is een analyse uitgevoerd van de duurzaamheidsambities. Onderling werd kennis gedeeld en werden ideeën geopperd om de duurzaamheid van de wijk te verbeteren. De conclusie van de sessie was dat samenhang essentieel is in het opstellen van een duurzaamheidsvisie voor een wijk. Stap 2 is dat er door middel van samenwerking tussen lokale partijen synergie ontstaat in de gekozen oplossingen. Ook werd geconcludeerd dat een visie niet een star document moet zijn maar dat het beter gezien kan worden als een kapstok waar in de loop der jaren verschillende deel visies en ontwikkelingen aan gekoppeld kunnen worden.

Op het symposium heeft de werkgroep aandacht gevraagd voor deze casus. Deze boodschap werd goed ontvangen door het publiek.

Regionale EnergieStrategie (RES)

Naast de presentatie tijdens het symposium werd er in een marktkraam aandacht gevraagd voor de potentie van geothermie. In het kader van de regionale energiestrategie wordt dit

thema ook op de kaart gezet, onder andere bij de verduurzaming van de Gildewijk in Gorinchem als pilotproject. De werkgroep is hier een vaste gesprekspartner en volgt deze (en soortgelijke ontwikkelingen) op te voet.

De werkgroep bestaat uit:

Architektenburo Bikker BV - Groot-Ammers, Gemeente Molenlanden, Home-Technics - Uitwijk, DB Holding BV - Nieuw-Lekkerland, Stout - Hardinxveld-Giessendam, Jongzeeuw architecten - Tiel, Green4solutions - Gorinchem, van Daalen - Gorinchem, B. van der Graaf Engineering - Hendrik-Ido-Ambacht, Ard Dunnink van Thuis in Bouwen - Meerkerk.

Klimaatneutraal

BlauwZaam houdt zijn ambitie voor een klimaatneutrale regio. De aanvraag bij de provincie Zuid Holland om hieraan mee te werken in de vorm van een Energieconvenant 3.0 heeft tot nu toe nog geen concreet resultaat opgeleverd.

Klimaatneutraal bedrijventerrein

BlauwZaam is betrokken bij de verduurzaming van het bedrijventerrein in Meerkerk. Met de ervaring die we in Leerdam hebben opgedaan wordt gewerkt aan het in kaart brengen van het energiegebruik met behulp van een energiescan. Ook met de uitbreiding van het bedrijventerrein wordt intensief meegedacht door BlauwZaam. Ambitie van de Zederikse politiek (nu VHL-politiek) is een duurzaam energie-leverend bedrijventerrein. Ambitie hier is niet alleen te focussen op energie maar tegelijkertijd te zoeken naar natuur-inclusieve ideeën.

Thema 2 MensEnWerk

Een goed functionerende arbeidsmarkt' verdient een plek in de top 5 van belangrijke thema's voor de Alblasserwaard - Vijfheerenlanden. Een arbeidsmarkt waarin iedereen meedoet. Goede contacten met het onderwijs zijn daarin essentieel. Belangrijk voor de komende jaren is hoe onderwijs, ondernemers en organisaties mensen kunnen blijven binden en kunnen behouden voor de regio. En hoe we op een moderne manier de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt blijven bijhouden.

Werkgroep Familiebedrijven

Doelstelling werkgroep familiebedrijven BlauwZaam:

Stichting BlauwZaam heeft gemeend in het kader van regionale duurzaamheid specifiek aandacht te besteden aan het in deze regio sterk vertegenwoordigde familiebedrijf. Het familiebedrijf heeft een sterke binding en specifieke rol van betekenis door de maatschappelijke regionale betrokkenheid (o.a. werkgelegenheid, sportsponsoring, lokale klant- en leveranciers houding en een lange termijn focus over generaties. Verder blijkt dat familiebedrijven beter uit de crisis zijn gekomen dan andere bedrijven. Het gaat hen namelijk niet om winst op korte termijn. Juist ook de duurzame werkgelegenheid voor jong en oud wordt gevonden binnen het familiebedrijf. Echter er zijn tal van potentiële bedreigingen en risico's die continuïteit van het familiebedrijf in de weg kunnen staan. Uiteindelijk gaat het om een duurzame verbinding te vinden tussen de generaties binnen familiebedrijven en de duurzaamheid over de lange termijn van de komende generaties in onze regio. Daarom vind BlauwZaam dat familiebedrijven regionale steun behoeven door hen aandacht te geven en

bewustwording op gang te brengen door bijv. een goede voorbereiding op bedrijfsopvolging onder de aandacht te brengen.

Bijeenkomsten

Op 19 september 2018 werd er bij Den Hartog B.V. in Groot-Ammers onder leiding van Ir. Marnix van Bruggen MSc een interactieve kennisbijeenkomst georganiseerd omtrent het onderwerp “emotie en communicatie in het familiebedrijf”. Marnix is contextueel specialist op het gebied van familie en relaties binnen het familiebedrijf. Tijdens de bijeenkomst werd ingegaan op diverse aspecten zoals, communicatie door de generaties heen door, het “generatieleren” en jij en de ander – hoe werkt communicatie tussen mensen algemeen en familieleden?

Het werd een boeiende en leerzame avond met diverse “aha-ervaringen” en inzicht in ons menselijk brein.

De werkgroep bestaat uit de volgende leden:

André Baars – Bureau Baars B.V. – Nieuwland, Piet van Leeuwen - P. van Leeuwen Aannemersbedrijf B.V., Teunis Meerkerk – Meerkerk Houtbouw – H’veld- G’dam, Piet Spruijtenburg/Patricia Hofman - ProMissie Bedrijfsoverdracht B.V. – Groot-Ammers, Debbie Zwijnenburg - Zwijnenburg Mode VOF – Meerkerk

Werkgroep People Convenant

People, Planet, Profit. De ‘Triple P’ die de stichting en de BlauwZame ondernemers in de regio hanteert. BlauwZaam is duurzaam ondernemen . Het vijfde BlauwZame Symposium, dat in 2015 is gehouden stond in het teken van de belangrijke “P” van People. Tijdens dit Symposium is People als volgend aandachtspunt uitgeroepen. Met pijlers als MVO beleid op personeel, vitaliteit en inzetbaarheid van medewerkers en –sters, diversiteit in de personeelssamenstelling, werkgelegenheid bieden aan werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt, sociale aspecten van de regio, structurele samenwerking met het onderwijs, via het netwerk experimentele ruimte ontwikkelen en vooral samenwerken. 15 ondernemers in de regio hebben zich bereid verklaard het eerste People Convenant te dragen.

Bijeenkomsten: In 2018 vonden er twee bijeenkomsten plaats.

De eerste bijeenkomst was op 24 mei en werd georganiseerd door Judith Kramer van kaasfabriek De Graafstroom in Bleskensgraaf. Thema: Duurzaam personeelsbeleid. Duidelijk werd dat je niet kunt spreken van één duurzaam personeelsbeleid voor alle Convenantpartners. Judith presenteerde de nieuwe beoordelingssystematiek die ze vanaf 2018 ontwikkelen. Leerzaam om te zien hoe vlootstouw, CAO, het onderwijs in elkaar grijpen.

In de tweede bijeenkomst, georganiseerd door Martin de Kuiper van (Kuiper Infrabouw uit Hardinxveld-Giessendam)ging het vooral over **Thema**: Groei van het bedrijf in relatie tot personeelsopbouw. Martin de Kuiper verplaatste twee jaar geleden samen met zijn broer Wouter het bedrijf van Noordeloos naar Hardinxveld Giessendam. Een ideaal moment om goed naar de ambities, missie en waarden van het bedrijf te kijken. Martin nam ons hierin mee en liet na de rondleiding zien welke investeringen dat vraagt in personeelsopbouw. De werkgroep bestaat uit:

Akzonobel - Groot-Ammers, Baars Aannemerij en Transport - Nieuwland, Bevazet BV, Brandwijk, De Kuiper Infrabouw - Hardinxveld-Giessendam, Gemeente Molenwaard, Hermeta, - Asperen, Hokra - Noordeloos, Lumeco - Hendrik-Ido-Ambacht, Montapacking BV - Molenaarsgraaf, Nationale Bomenbank BV - Bleskensgraaf, Oasen - Gouda, Rabobank Alblasserwaard-Vijfheerenlanden - Gorinchem, De Schildkamp - Asperen, Verkuil en Moree, - Streefkerk, De Graafstroom - Bleskensgraaf, Avans Hogeschool - Breda

Samenwerken met het onderwijs

Minorstudenten met een verschillende achtergrond (Human Resource Management en Bedrijfskunde) van de Minor HR Advies aan de Avans Hogeschool te Breda gingen in op de vraag van Blauwzaam hoe de 9 pijlers van het People Covenant concreter en meetbaarder gemaakt konden worden om zodoende de voortgang te kunnen waarnemen.

Deze studenten hebben met de deelnemers van ons People Covenant contact opgenomen en met hen hun onderzoek vormgegeven. Met als resultaat een eerste opzet, dat nog in de komende jaren verder ontwikkeld moet worden .

Thema 3 Circulaire Economie

Nieuwe, innovatieve circulaire ketens in onze regio laten ontstaan. Zowel binnen de bedrijfsvoering van individuele organisaties als tussen partners van BlauwZaam onderling. Daarmee gaan we de komende jaren hard aan de slag, waarbij we voortborduren op initiatieven als het project 'Waarde in de Waard' en het convenant 'Circulair ondernemerschap'. Door kansen om te zetten naar tastbare concepten maakt BlauwZaam het thema 'Circulaire Economie' concreet en helpt zij haar partners hiermee aan de slag te gaan.

Klantwensen veranderen, grondstoffen worden schaars en dus duurder, het milieu staat onder druk en afval en verspilling zijn ongewenste kostenposten. Deze ontwikkelingen vereisen een andere manier van ondernemen. Circulair ondernemen is een vorm van waardecreatie waarbij gebruik gemaakt wordt van de kansen om kringlopen te sluiten, verspilling tegen te gaan en met reststromen nieuwe producten te maken. Aan de voordelen van circulair ondernemen wordt op de website aandacht besteed. In Circulair Ondernemerschap komen innovatie, ketensamenwerking en dienstverlening samen en is kennisuitwisseling en samenwerking essentieel. Deze nieuwe vorm van ondernemen is uitdagend. Het is een zoektocht naar een nieuw ei van Columbus. Typisch een onderwerp voor BlauwZaam dus. De ervaring leert namelijk dat je sneller vooruit komt als je samenwerkt en kennis deelt.

Convenant groep

Eind 2016 heeft BlauwZaam het initiatief genomen om met het thema Circulaire Economie aan de slag te gaan. De werkgroep heeft dit thema in 2017 handen en voeten gegeven door inspiratiebijeenkomsten te organiseren en het convenant 'Circulair Ondernemerschap' op te zetten. Op het symposium van 2017, dat in het teken van dit thema stond, is door zo'n 20 organisaties een handtekening onder dit convenant gezet.

In 2018 is deze convenant groep diverse keren bijeen geweest om de doelen van het convenant helder te formuleren en na te gaan hoe de voortgang hierin gemeten kan worden. Dat was niet eenvoudig. Het is lastig gebleken om met de diverse groep organisaties tot

gezamenlijke doelen en meetinstrumenten te komen. Iedere deelnemende organisatie heeft een ander startpunt en een andere focus. De doelstelling van de groep om dit in mei 2018 helder te hebben is dan ook niet gehaald. Wel hebben de bijeenkomsten ertoe geleid dat de deelnemers scherper op het netvlies hebben gekregen wat het thema Circulaire Economie voor hun organisatie kan betekenen.

De moeilijkheid om binnen het convenant tot concrete stappen te komen heeft duidelijk gemaakt dat er behoefte is aan goede lokale voorbeelden en intensievere begeleiding. Die behoefte heeft de werkgroep kunnen invullen door gebruik te maken van de mogelijkheid tot financiële ondersteuning vanuit het Meerjarenprogramma 'Groen Verbindt'. Dit Meerjarenprogramma bevat naast uitvoeringsprojecten op het gebied van natuurontwikkeling en natuurbeleving onder meer ook een verkenning naar de kansen van circulaire economie in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Waarde in de Waard

Met de gehonoreerde steun vanuit dit programma is in de tweede helft van 2018 het project 'Waarde in de Waard' uitgevoerd. Daaraan hebben deelgenomen: de Samenwerkende Regionale Kringlooporganisaties AV, De Lek Beton, Mourik Groot-Ammers, Architectenburo Bikker BV, Van der Wal Interieurs, Meubelmaker HolDesign, Wellantcollege De Bossekamp, Korenet, Hokra, Bakkerij Van der Grijn en De Gespreide Herberg. In een intensief traject van drie maanden hebben zij met elkaar de volgende 5 nieuwe, innovatieve circulaire concepten bedacht. In 2019 zullen deze verder worden uitgewerkt en zodra mogelijk geïmplementeerd:

- Een tweede kans bouwmarkt
- Het scheiden van kantoorafval
- Het refurbishen en fragmenteren van meubilair
- Relatiegeschenken van reststromen uit de streek
- De duurzame koffieketen

Thema 4 Blauw-Groen

Ons mooie veenweidelandschap en de steden in onze regio staan onder druk. De biodiversiteit in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden gaat net als in de rest van Nederland achteruit. Daarnaast is ons klimaat veranderd. Wat doen we aan hogere temperaturen en hoe vangen we de toegenomen neerslag op? We willen meedenken over nieuwe kansen voor de landbouw, maar ook de bodemdaling vertragen.

De komende 5 jaar krijgen we te maken met uitbreidingen van de A15 en A27 en worden er nieuwe wijken opgeleverd. Met initiatieven als Prachtlint en Water&Ruimte geeft BlauwZaam de natuur een stem. Nieuwe initiatieven die BlauwZaam de komende jaren samen met jou wil realiseren.

Prachtlint 2.0 (Groen Verbindt)

Het project Prachtlint 2.0 van Blauwzaam maakt deel uit van Groen Verbindt en krijgt subsidie van de provincie Zuid-Holland. Het doel van het Prachtlint 2.0 is het verdichten van het Prachtlint door het creëren van meer parels (natuurgebiedjes) en het netwerk van ecologisch beheerde bermen uit te breiden. Dit alles gebeurt met behulp van de werkgroep Prachtlint, een enthousiaste groep vrijwilligers die zich inzet voor een mooie biodiverse Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

1. Parels en bermen

In 2018 is het Prachtlint uitgebreid met een parel bij Zorgboerderij 'Eben Haëzer' in Nieuw-Lekkerland, daarnaast is het Liesgras in Alblasserdam geopend. Een particuliere vlindertuin die mooi te zien is vanaf het Boerenpad. Langs de Parallelweg in Hardinxveld-Giessendam is een brede ecologische berm aan het Prachtlint toegevoegd. Speciaal voor deze locatie is een informatiebord gemaakt, dat in mei 2019 zal worden onthuld door wethouder Boerman.

Tijdens de natuurwerkdag op 3 november is een voedselbos aangeplant bij boerderij Noorderlicht in Noordeloos. Meer informatie hierover is te vinden op de mooie website van Prachtlint (www.prachtlint.nl)

Ook waren er al diverse voorbereidingen voor 2019. Zo wordt i.s.m gemeente Molenlanden, de nieuwe parel 'Fruitgaard Koepelkerk' geopend. Daarnaast maken we, in samenwerking met het Agrarisch Collectief, een start we met de natte as van Prachtlint: 'Pracht-slotten'. In dit project focussen we op het vergroten van biodiversiteit bij het beheer van poldersloten. In Groot Ammers wordt een groen schoolplein gerealiseerd en we gaan kijken of we langs de A15 de groenste snelfietspad van Nederland kunnen maken. Daarnaast zijn er nog plannen voor parels in o.a. Sliedrecht, Leerdam, Gorinchem, Nieuw-Lekkerland en Nieuwland.

Prachtlint was in 2018 regelmatig in de pers. Zo was het landelijk nieuws dat het Rood Bosvogeltje (een orchidee) werd ontdekt in een van de bermen van Prachtlint. Dit prachtige plantje was 30 jaar lang verdwenen uit Nederland. Ook in de regionale pers kwam Prachtlint diverse malen voor het voetlicht. Zo stonden er artikelen in o.a. het AD, het Kontakt, RTV Rijnmond en de Klaroen over de openingen van nieuwe parels en ontwikkelingen m.b.t. biodiversiteit.

2. Beheerconvenant //Prachtlint 2.0

Op 10 december 2015 ondertekenden Bestuurders en directies van verschillende organisaties het "beheerconvenant BlauwZaam Lint". Goed ecologisch beheer is een voorwaarde is biodiversiteit (en een mooiere regio).

Bijeenkomsten:

in juni 2018 was Marien Verwolf (WSRL) onze gastheer in het JU Smitgemaal te Kinderdijk. Marien blikte met de aanwezigen terug op de successen en de "teleurstellingen" van een aantal jaren ecologisch beheer.

Convenantpartners zijn in 2018:

Waterschap Rivierenland- Tiel, Oasen - Gouda, BlauwZaam, Gemeente Gorinchem, Gemeente Leerdam, Gemeente Molenwaard, De Vlinderstichting, Wageningen Universiteit, Provincie Zuid Holland, De Nationale Bomenbank - Bleskensgraaf, Energiecoöperatie De Knotwilg - Everdingen, Biodivers - Oudewater, Aantjes Projecten - Molenaarsgraaf, VanderBijl-Heierman - Opheusden, Natuur- en Vogelwacht VijfHeerenlanden - Schoonrewoerd, Hâneker - Groot Ammers, Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard.

2019 Voorgenomen stappen

Door de fusie is de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden ontstaan, die per 1 januari 2019 is

aangesloten bij de provincie Utrecht. We hopen dat in 2019 de nieuwe gemeente 5HL samen met de Provincie Utrecht het beheerconvenant zal ondertekenen.

Daarnaast hebben we goede contacten met de Gemeente Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam en de terreinbeheerders van het Zuid-Hollands en Utrechts Landschap. Die hoog op ons wensenlijstje staan om aan te sluiten.

3. Basis BlauwZaam Lint (Prachtlint)

Het project Basis Blauwzaam Lint, ook wel bekend als de Groene Motor ondersteunt de vrijwilligers van Prachtlint. Een belangrijk onderdeel van dit project is het duurzaam inbedden van het Prachtlint in de regio en het versterken van vrijwilligersnetwerk.

Vanuit de Groene motor wordt o.a. de jaarlijkse monitoring van de parels geregeld en de ondersteuning/aansturing van vrijwilligers die zich bezighouden met het beheer/inrichting van de vele parels van het Prachtlint.

Ook tijdens de opening van parels en werkdagen, zoals NLDoet, zorgt de Groene motor voor aanwezigheid van goed gereedschap en de inwendige mens.

Veel van de projecten en activiteiten worden besproken tijdens de tweemaandelijke vergaderingen van de 'harde kern' vrijwilligers in Arkel. Waar ook wordt nagedacht over de toekomst van Prachtlint.

De projectvoorbereiding, uitvoering en begeleiding van de Groene Motor is halverwege 2018 door Esther Dijkstra overgedragen aan Richard Slagboom, die tevens projectleider is van Prachtlint 2.0. Richard wordt hierbij ondersteund door mede-projectleiders Wilma Abspoel (toekomst Prachtlint / Vrijwilligers), Esther Dijkstra (Administratie) en Peter Paul Klapwijk (Communicatie)

Blauw - groen fundament

De werkgroep water is één van de werkgroepen van de Stichting BlauwZaam.

Uitgangspunten voor de werkgroep zijn , dat de groep een bijdrage wil leveren aan de verduurzaming van de regio. Door onderzoek en onderbouwing maakt de werkgroep kenbaar wat de gevolgen van de klimaatverandering zijn. Dat doet zij door visualisatie, door verzamelen van data en beschikbare data te verwerken op GBKN en /of GIS ondergronden. Data die aangeven wat de huidige status is en wat er gaat gebeuren volgens de verwachtingen. Zij brengt ook in kaart wat de mogelijke gevolgen worden..Dit materiaal zal het **blauwgroene fundament** vormen voor veel andere initiatieven en projecten. Blauwgroen is omdat water en groen onlosmakelijk aan elkaar gekoppeld zijn. Daar liggen kansen voor integrale ontwikkeling die met kaartmateriaal verbindend werken.

Doel is om met de gegevens en het onderzoek de bredere discussie te voeren, om met de gevolgen en de kansen van klimaatverandering om te gaan en om draagvlak voor het thema water te krijgen. Water in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is de drager van de economie en de cultuurhistorie. De opgedane kennis moet bruikbaar zijn voor de regio en andere projecten in de gebiedsdeal.

Resultaten:

2018 was een druk jaar voor de werkgroep en BG Fundament.

Om meer bewustwording te realiseren organiseerde de gemeente Gorinchem, WSRL en Blauwzaam een kennisuitwisseling rondom Groene Daken. Samenwerking met veehouders is belangrijk om een antwoord te vinden op de bodemdaling. Samen met de provincie,

WSRL en Blauwzaam wordt gewerkt aan een druk drainage project bij drie boeren. Op 20 juni gaf Blauwzaam een presentatie in Kinderdijk over de vorderingen van klimaatadaptatie. Studenten van InHollandDelft presenteerden daar ook de kansen en bedreigingen voor de regio inzake bodemdaling, biodiversiteit. Steeds vaker zullen hoosbuien afgewisseld worden met hittestress. Het is een goede zaak om daar zo snel mogelijk over in gesprek te zijn en oplossingen te ontwikkelen. Een stagiair schreef daarover een mooi onderzoek,

Om het zichtbaarder en kleiner te maken is er contact geweest met Steenbreek en de Uitdaging in Gorinchem. Via Het Prachtlint proberen we bewoners enthousiast te maken voor vergroening van de tuinen en om actief te doen aan wateropvang. Contacten met de gemeenten moeten ervoor zorgen dat ook bedrijventerreinen groener worden en een bijdrage leveren in de klimaatadaptatie. Er ligt nu een mooi plan voor bedrijventerrein Meerkerk IV dat wacht op uitvoering.

Er zijn contacten gelegd met overheden, met betrokkenen van de gebiedsdeal, met particulieren, agrariërs en andere organisaties die weer een link hebben met de AV en met water en met het Blauw groen fundament. Heel belangrijk hierbij is ook het onderwijs. Het Blauw Groen fundament krijgt meer invulling door de koppeling met het RIF Waterroute project van het onderwijs en andere bedrijven met name ook uit de groene sector. Er zijn veel besprekingen gevoerd om zo vorm te geven aan en concrete projecten op te zetten waar van het plan is dat de eerste nu in het nieuwe onderwijs seizoen 2018-2019 van start gingen op verschillende niveau. Er is in 2018 een symposium georganiseerd in het afgelopen jaar wat door velen is bezocht.

De werkgroep water bestaat uit:

Waterschap Rivierenland-Tiel, Kwakernaak BV-Groot-Ammers, Wellant-Gorinchem, Oasen-Gouda, De Groene Geer-Nieuwland, Schutsluis-Alblasserdam, Frank van Leer-Groenste Hart, Gerrit de Jong-LTO.

Informatie over verwachte gang van zaken

2018 stond vooral in het teken van BlauwZaam 2.0., een toekomstbestendige organisatiestructuur van de Stichting. 2019 zal vooral in het teken staan van uitvoering en leiding geven aan de nieuwe structuur met 4 thema's. De Nieuw op te leveren website Blauwzaam 2.0 moet de ingezette weg daarbij ondersteunen. Tevens zullen de BijzondereBlauwzameBijeenkomsten hun definitieve vorm moeten krijgen en in de loop van het jaar meerdere keren geëvalueerd worden.

Voor steun in de samenleving, klanten en relaties om in beweging te komen voor een duurzamere wereld is niet alleen behoefte aan concrete, technische uitwerkingen maar vooral ook behoefte aan verbindende mensen, concepten en steun. Blauwzaam kan bij uitstek deze rollen vervullen.

Veel aandacht en ook enige zorg wordt de vervanging van Rolia Wiggelinkhuijsen, die in augustus 2019 aftreedt. Zij is vanaf 2010 betrokken bij de Stichting en heeft sindsdien als spin het web bijgedragen aan BlauwZaam.

Contactgegevens

Stichting BlauwZaam
Rolia Wiggelinkhuijsen
Secretaris
info@BlauwZaam.nl
0612036803